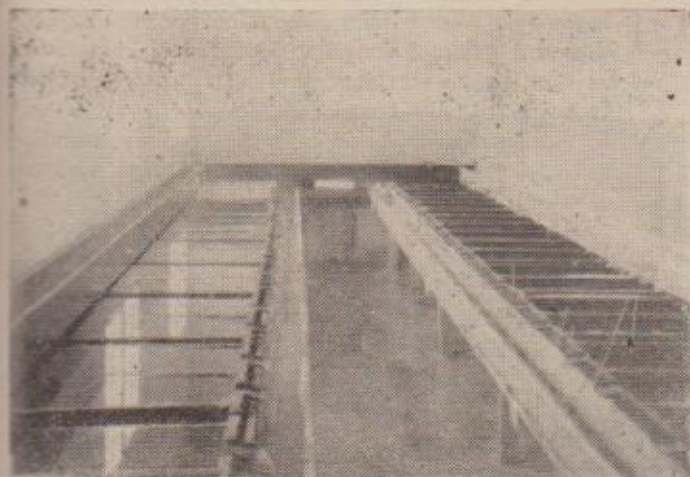

Međutim sa velikom studeni i drugima navedenim smetnjama, nije iscrpljeno nabranje ovogodišnjih zapreka. Naprotiv vremenske nepogode, koje su započele u obliku oštre studeni, nastavile su u obliku dubokog sni-

Ležnice (inkubatori) ribogojilišta Vitunj

jega, a zatim nagle jugovine i obilnih kiša, da ometaju radove na ribogojilištima, naročito na onome u Ličkom Lešću.

Dok je u sjeverozapadnom dijelu Jugoslavije vladala još studen i ležao duboki snijeg, dotle je iznenada u Lici

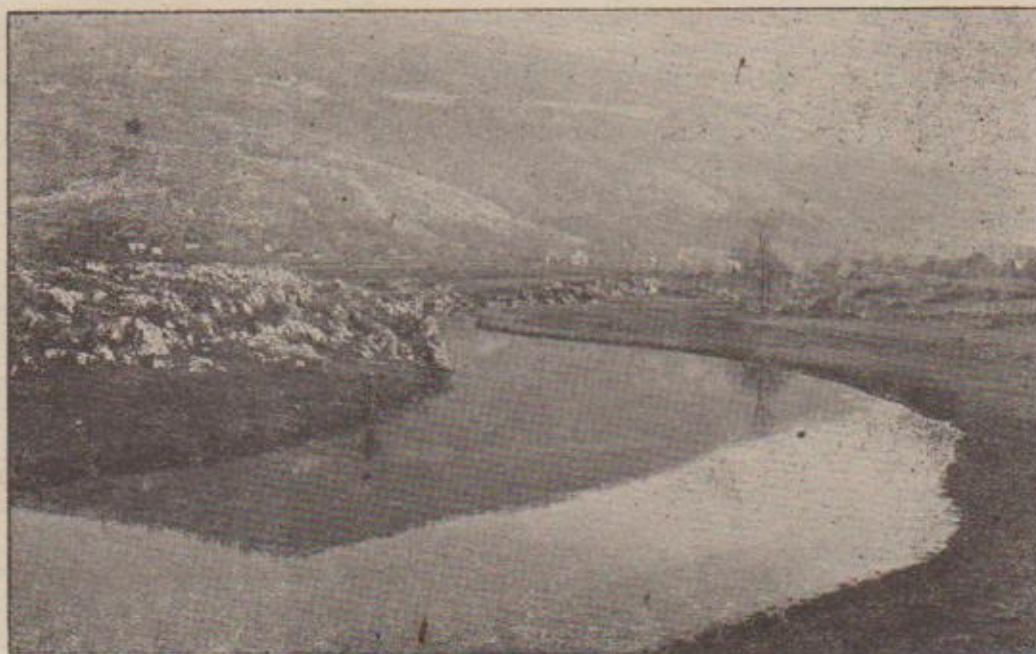
zavladala jaka jugovina. Velike mase snijega i leda naglo su se otopile pa je ledena i mutna voda nahrupila u plivajuće ležnice. Primjećeno je, da je gubitak, odnosno smrtnost ikre bila veća u onim ležnicama, koje su bile u jačem dohvatu ledene i sniježne vode. U mjesecu februaru je palo toliko kiše, koliko nije zabilježeno ni za jedan februar u proteklih 80 godina (prema podacima Geofizičkog zavoda u Zagrebu). Zbog nabujale vode, bilo je potrebno više puta premještati plivajuće ležnice.

Iskustvo, stečeno za vrijeme mrijesta 1946.-47. god. uči nas, da ovakve izuzetno oštre zime sprečavaju slobodan i uspješan lov matica-pastrva u gorskim krajevima. Zbog toga treba osigurati matice pravovremeno, to jest prije početka jače zime, u koliko ih ribogojilišta nemaju unaprijed pripremljene u ribnjacima. U protivnom slučaja uspjeh proizvodnje ikre dovodi se u pitanje, zbog smetnja, koje su izvan domašaja i sile zaposlenih ribara, radnika i rukovodilaca.

Gubici na izvaljenom mladu bili su ove godine normalni. Na Ribogojilištu Gacka je mlad postepeno ispušten u ribnjak, a zatim u mjesecu junu u rijeku u svrhu poribljivanja, a na Vitunju je mlad jednim dijelom ispušten u potok Vitunjčicu, a drugim dijelom smješten u ribnjake.

Napredovanje mlada i prirast u Vitunju je veoma umjeren, dok je na Gackoj izvanredno povoljan.

Z. T.

Sa rijeke Gacke

O ribarskim motornim stanicama u SSSR-a

Sa naglim organizacionim razvitkom ribara u ribolovnim rajonima, koji su se do 1932. godine većim dijelom (82% ribara) povezali u ribarske kolhoze, stvorile su se nove, mnogo bolje mogućnosti za intenzivnije iskorištavanje ribolovnih voda t. j. za primjenu poboljšanog, modernog načina rada, koji se u prvom redu osniva na motorizaciji i mehanizaciji ribolova. Mašinska industrija

i brodogradnja je svojim naglim razvitkom stvorila vrlo povoljne uslove za tu svrhu.

Te, sa svih strana sazrele prilike same su od sebe diktirale masovnu primjenu motora i svih potrebnih mehanizama u ribolovu. Da bi se to moglo čim uspješnije provesti u život i ribarski kolhozi mogli na najlakši način doći do najmodernijeg mehaniziranog oruđa za ribolov,

osnovane su ribarske motorne stanice (motorno-ribolovna stanija-M. R. S.).

Zadaci tih stanica su slijedeći:

1. Aktivna pomoć kolhozima u organizaciji proizvodnje riba uvođenjem novih motoriziranih plovila, alata i svih pomoćnih mehaničkih sredstava za ribolov.
2. Popravak motorizirane ribarske flote i obalnih naprava.
3. Ukazivanje tehničke pomoći ribarskim kolhozima.
4. Propagiranje novih tehničkih savršenijih metoda ribolova.
5. Organizacija ribarskih skloništa i baza.
6. Stvaranje kvalificiranih kadrova za nove ribolovne alate.

Ribarske motorne stanice rade na osnovu ugovora, koje zaključuju sa ribarskim kolhozima. U tim ugovorima primaju ribarske motorne stanice s jedne strane i ribarski kolhozi s druge strane obaveze, koje su točno formulisane i kojih se obje strane bezuvjetno moraju pridržavati.

I. Obaveze, koje preuzimaju M. R. S. su uglavnom slijedeće:

1. Količina riba koju se MRS obavezuje uloviti sa svojim ribolovnim alatom i plovilima u određenoj godini i to prema tromjesečjima i vrstama ribe.
2. Broj plovila, mehanizama i ribarskog alata, koje će staviti u ribolov po tromjesečjima.
3. Snabdijevati u svojoj režiji sva plovila i obalna postrojenja sa najpovoljnijim ribarskim alatom, nabavljati materijal za izradu novog ribarskog alata, za njihov popravak i konzerviranje.
4. Snabdijevati u svojoj režiji plovila i obalna postrojenja potrebnim pogonskim i mazivim materijalom.
5. Plaćati motoriste i upravljače brodova, u zimskom periodu za vrijeme obustave ribolova i vršenja popravaka plovila i ribarskog alata, prema utvrđenim normama.
6. Vršiti plansko popravljivanje ribarskih plovila, motora i mehaničkih postrojenja, te davanje materijala za manje tekuće poslove.
7. Izvršavati sve radove oko proizvodnje riba radnim snagama članova kolhoza, radi čega treba u saglasnosti sa upravom kolhoza izabrati stalne ribolovne brigade, koje rade za vrijeme trajanja ugovora kod određenih plovila, mehanizama i ribarskog alata. Broj članova svake brigade određuje direktor MRS sa upravom kolhoza, prema potrebama pojedinih plovila i ribarskog alata. Članovi brigada ne mogu prijeći na drugi rad bez saglasnosti direktora MRS. Za motoriste i upravljače brodova može MRS uposliti i nečlanove kolhoza, kada u ribarskom kolhozu nema za to pogodnih lica. MRS treba nastojati da za ta zvanja osposobi članove ribarskih kolhoza.
8. Sa upravom kolhoza utvrđivati svakoga tromjesečja plan rada za svaku pojedinu brigadu, kojoj se to daje u zadatak 10 dana prije početka odnosno tromjesečja.
9. Predavati u ime kolhoza ulovljenu ribu državnim ribarskim poduzećima i to na osnovu sklopljenih ugovora sa tim poduzećima.
10. Neprestano pomagati uzdizanje kolhoza, poticati socijalističko takmičenje između kolhozničkih brigada i njihovu mobilizaciju u borbi za povećanje pro-

duktivnosti rada, premašenje plana, likvidaciju raznih gubitaka i dr.

11. Ukazivati kolhozu pomoć za njegovo organizacijsko učvršćenje. U vezi s tim MRS će:
 - a) stvarati iz redova kolhoznika na svoj račun potrebni broj upravljača ribarskih brodova, motorista, traktorista i dr., kao i održavati kurseve sa kolhoznicima, da bi se kod njih postiglo najpotrebnije tehničko znanje.
 - b) Odabirati učenike iz kolhozne sredine za mehaničare i ostale majstore, koji su potrebni u ribarstvu.
 - c) Učestvovati u organizaciji kulturno-masovnog rada kolhoza te davati u tu svrhu novčanu pomoć.
 - d) Dođjeljivati u pomoć kolhozu jednog računovođu i jednog stručnjaka za planiranje radi ispoljavanja najmanje 12 dana u godini.
 - e) Provjeravati po svojem tehničkom osoblju projekte kolhozne izgradnje.

12. Davati premije za uštedu goriva iznad postavljenih normi i to motoristi 30 posto, upravljaču ribarskih brodova i pomoćniku motoriste po 15 posto od uštede na gorivu.

Za sabiranje izrađenog maziva davati premiju motoristi 30 posto i pomoćniku motoriste 20 posto u vrijednosti od predanog maziva.

Te premije se isplaćuju svakog tromjesečja.

Za utrošak goriva iznad norme (osim u opravdanim slučajevima) odbija se od plaće motoriste čitava vrijednost premašenog utroška goriva, a od upravljača broda i pomoćnika motoriste 25 posto od te vrijednosti.

Za produljenje utvrđenog roka upotrebe ribarskog alata isplaćuje se brigadi 50 posto naj taj način postignute uštede. Isplata se izvršuje poslije svakog tromjesečja.

13. Izvršivati mjesečni pregled ribarskih plovila i mehanizama. Pri ocjeni »odlično« i »dobro« MRS isplaćuje motoristima, pomoćnicima motorista i upravljačima brodova nagrade po za to utvrđenim normama u razmjeru prema veličini broda i dobivene ocjene.

14. Izrađivati odijelo za motoriste i upravljače brodova kolhoznika koji rade na plovilima MRS uz odbitak na njihovu plaću.

15. Podnositi izvještaj o svome radu pred općom skupštinom kolhoznika barem jedamput tromjesečno.

II. Obaveze koje preuzimaju ribarski kolhozi su slijedeće:

1. Sastavljati svoj proizvodni plan u saglasnosti sa postojećim ugovorom sa MRS i obavljati sa radnom snagom kolhoznika sve radove na proizvodnji riba u vezi sa tim ugovorom.
2. Plaćati MRS za upotrebu ribarskog alata i plovila po cijenama, koje su priložene ugovoru — u procentima ulova riba.
3. Iz prihoda, koji je dobiven od iznadplanskog ulova riba sa plovilima i alatom MRS utrošiti 40 posto na izgradnju i popravak plovila, izgradnju mehaničkih postrojenja, naprava za konzerviranje ribarskog alata, magazina za taj alat, pristaništa za flotu, i predavati ih ribarskim motornim stanicama besplatno na upotrebu u toku od 10 godina, nakon čega ta obaveza prestaje.

4. Nakon svršetka ribolova predavati MRS sav alat, koji je njezino vlasništvo u dobrom stanju, a onaj alat kojemu rok amortizacije prestaje u faktičnom stanju.
5. Isplaćivati upravljačima brodova i motoristima za vrijeme ribolova 1.5 do 2.5 udjela od opće zarade brigade u kojoj su radili prema njihovom stažu i kvalifikaciji po dogovoru sa direktorom MRS.
6. Izrađivati za račun MRS po određenim cijenama novi ribarski alat sa vlastitim silama brigada ili članova njihovih obitelji.
7. Vršiti sa vlastitom snagom brigade bez naročite naplate:
 - a) Male tekuće popravke plovila i mehaničkih naprava za vrijeme lova.
 - b) Popravak i konzerviranje ribarskog alata za vrijeme lova.
 - c) Podizanje plovila na obalu u svrhu popravka i zimovanja, te njihovo spuštanje u vodu.
 - d) Popravak plovila od kvarova, koji su nastali krivnjom brigada.
8. Povratiti MRS na račnu pojedinih brigada:
 - a) Vrijednost ribarskog alata, flote i inventara upropašćenih krivicom brigade.
 - b) 50 posto vrijednosti ribarskog alata, koji se istrošio prije određenog roka uslijed nedovoljne pažnje brigade.
 - c) U slučaju gubitaka ribarskog alata uslijed naročitih vremenskih ili nepredviđenih drugih okol-

nosti, gubitak snosi MRS ukoliko su brigade poduzele sve potrebne mjere za njihovo spašavanje. Uzrok gubitka rib. alata ustanovljuje se ličnom istragom direktora MRS i predsjednika kolhoza.

9. Snabdjeti plovila MRS pravilnicima unutarnje službe ribarske flote potvrđenim po Ministarstvu prehrambene industrije SSSR-a.

III. MRS predaje kolhozu detaljna uputstva za najekonomičnije iskorištavanje plovila, mehanizama i ribarskog alata.

IV. Ribolovne brigade koje rade na plovilima i rib. alatu MRS ne mogu za vrijeme ribolova prelaziti na druge poslove kolhoza bez saglasnosti direktora MRS.

V. Kolhoznici koji neprekidno love na moru udaljeni od stalnog mjesta prebivanja imaju u toku svake kampanje pravo na 10 dana odmora. Rok i redosljed dopusta utvrđuju upravljači brodova.

VI. Radi uspostava čim tješnije veze između MRS i kolhoza organizira se savjetodavni odbor od direktora rib. motorne stanice i predstavnika kolhoza koji su vezani na tu stanicu. Taj savjet se sastaje prema potrebi, a najmanje jednom na dva mjeseca.

VII. Naplata MRS za rad u kolhozu vrši se na temelju utvrđenih cijena, koje se prilažu ugovoru, a isplaćuje to direktno državna nakupna stanica, koja je ribu preuzimala odbivši to od sume koju predaje kolhozu.

VIII. U slučaju prekršaja ugovora u cijelini ili u pojedinim dijelovima ona strana koja je to uzrokovala plaća odštetu u visini nanesene štete.

O ulozi ribogojstvenih zavoda

Već pred tridesetak godina bilo je pritužaba da u Sloveniji propada ribarstvo, a naročito u našim pastrvskim vodama. Danas su takve pritužbe još opravdanije. Ne samo kod nas, nego i u svima državama, gdje se po-

Pastrvska ikra u ležnici (inkubatoru)

većava stanovništvo i gdje se šire tekovine savremene kulture, ribarstvo u otvorenim vodama nazaduje.

S kulturom se množe i tvornice, koji svojim otpacima (krutim i tekućim) truju i onečišćuju ribolovne vode. Visoke brane sprečavaju ribama slobodan prolaz po rijekama uzvodno, a naročito za vrijeme mrijesta. Regulacije rijeka i potoka oduzimaju ribama zalive i zaklone te izjednačuju pad vode, uništavajući prirodna mrijestilišta. Tok vode postaje uslijed regulacija jednakomjeran i brži, voda

naglo ispire korito, uništava riblju hranu i oduzimlje ribama njihove životne uslove.

Pored svega toga još se sve više usavršava industrija ribolovnih alata i potreština, stvarajući sve bolja i brojnija ribolovna sredstva, pomoću kojih ribar nastoji da neograničeno zagospoduje nad ribama.

Sve su to uzroci koji vode polagano, ali sigurno do punog upropaštavanja naših voda. Najbolje sredstvo da spriječimo to upropaštavanje jest vještačko gajenje riba, čuvanje riba i izvršavanje propisa o najmanjoj mjeri, to jest puštanje u vodu prigodom ribolova svih onih riba, koje su ulovljene, ali nisu još dorasle do najmanje propisane mjere.

Zadatak ribogojstvenih zavoda je vještačko oplodivanje i izvalijvanje ikre i čuvanje ribljeg mlađa u mrijestilištima i ribnjacima sve dotle, dok ne narastu toliko da bi se mogle same čuvati od svojih neprijatelja.

Prema opažanjima smatraju da se prigodom mrijesta riba u slobodi prirodnim putem oplodi samo 15 do 20 posto ikre. Neki tvrde što više, da ovaj procenat iznosi samo 8 posto. Međutim statistika ribogojstvenih zavoda pokazuje, da se kod vještačkog oplodivanja ikre postigne 42 do 94 posto. Od časa oplodnje do izvaljanja ribica iznosili su gubici u Državnom ribogojstvenom zavodu u Bohinjskoj Bistrici samo 10 posto.

Ne smijemo se čuditi da se u prirodi oplodi tako malo ikre prigodom mrijesta. Treba pomisliti da se pastrva mrijesti u tekućoj vodi na brzcama. Pri tome ispušta ženka ikru, a mužjak je odmah oploduje sa mlijekom. Na taj način samo mala količina ikre dođe u dodir sa mlijekom, a veći dio ostane neoploden. Po završenom mrijestu pastrve pokriju ikru s pijeskom i sada nastupa najveća opasnost-za ikru.